

GUVOHLANTIRISH TERGOV HARAKATINI O'TKAZISH TARTIBI

Agoyev Shukrullo Safarboyevich

O'zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi

“Tergov faoliyati” kafedrasi o'qituvchisi

Ma'rufaliyev Muhammadali Otabek o'g'li

O'zbekiston Respublikasi IIV Akademiyasi

3-bosqich 324-guruh kursanti

<https://doi.org/10.5281/zenodo.15628524>

Annotatsiya. Jinoiy tergov tizimi va sud jarayonlarida guvohlik olish jarayoni muhim rol o'ynaydi. Guvohlik, tergovchilarga voqealar haqida ma'lumot olishda asosiy manba bo'lib xizmat qiladi, bu esa sudning to'g'ri va haqqoniy qaror chiqarishiga imkon yaratadi.

Kalit so'zlar

Guvohlantirish, tergov harakatlari, jinoiy tergov, guvohlik olish usullari, psixologik yondoshuvlar, zamonaviy texnologiyalar, audio va video yozuvlar, guvohlarni so'roq qilish, tergovchi malakasi, guvohlarning ishonchliligi, etik me'yorlar.

Аннотация:

Процесс допроса свидетелей является важной частью уголовного расследования и судебного разбирательства. Показания свидетелей часто становятся основным источником информации для следователей и судей, что играет ключевую роль в принятии справедливых и обоснованных решений.

Ключевые слова

Допрос свидетелей, следственные действия, уголовное расследование, методы получения показаний, психологические подходы, современные технологии.

Jinoiy tergov tizimida guvohlik olish jarayoni juda muhim o'rin tutadi. Guvohlarning ko'rsatmalari, odatda, tergovchilar va sudya uchun jinoiy ishlarning to'g'ri va adolatli hal etilishida asosiy manba sifatida xizmat qiladi. Guvohlik to'g'riligini va ishonchliligini ta'minlash esa tergovning samarali bo'lishida hal qiluvchi ahamiyatga ega¹. Shu boisdan, guvohlantirish jarayonini takomillashtirish va ushbu jarayonda yangi yondoshuvlar hamda zamonaviy texnologiyalarni qo'llash nafaqat huquqiy, balki psixologik, etika va metodologik jihatlardan ham dolzarb masaladir². Guvohlik jarayonini to'g'ri tashkil etish, ko'p hollarda, tergovning muvaffaqiyatli yakunlanishiga ta'sir qiluvchi asosiy omillardan biri hisoblanadi. Boshqacha aytganda, guvohlarning ko'rsatmalari, ular qanday holatda va qanday sharoitda olinishi, tergovchilarning malakasiga, guvohlarning psixologik holatiga va ko'rsatma olishning texnologik metodlariga bog'liqdir. Shu nuqtai nazardan, guvohlik olish jarayonining takomillashtirilishi va ushbu jarayondagi samaradorlikni oshirish uchun ilg'or metodlar, texnologiyalar va yuridik psixologiya sohasidagi yangi tadqiqotlar juda zarur. Zamonaviy tergov jarayonlarida guvohlikni olishning samaradorligi, avvalo, guvohlarning psixologik

¹ Б.Б.Муродов. Хусусий айблов институтини қўллаш самарадорлигини ошириш йўллари // Хусусий айблов ва ярашув институтларини такомиллаштириш чоралари: Республика илмий-амалий конференцияси материаллари. Т:Ўзбекистон Республикаси ИИВ Академияси, 2015й.Б. 34-40.

² Б.Б.Муродов. Жиноят-протсессуал муносабатларда ҳимоячининг иштироки // “Адвокатлик фаолияти: назария ва амалиёт масалалари” мавзусидаги илмий-амалий конференция материаллари. ЎзР Президенти ҳузуридаги Амалдаги қонун ҳужжатлари мониторинги институти. – Тошкент, 2010. Б. 171-175.

holatiga bevosita bog'liqdir³. Guvohlarning stressi, qo'rquvi, yoki shaxsiy manfaatlari kabi omillar, ularning ko'rsatmalarini noto'g'ri yoki noaniq qilishga olib kelishi mumkin. Shu boisdan, guvohlikni olishda psixologik yondoshuvlar va metodlar muhim rol o'ynaydi. Tergovchilar guvohlarni so'roq qilishda ularning ichki holatini, his-tuyg'ularini va motivlarini inobatga olib, ularning ko'rsatmalarini to'liq va ishonchli tarzda olishlari kerak. Bundan tashqari, guvohlik olishning sifatini oshirishda yangi texnologiyalardan foydalanish, xususan, audio va video yozuvlarni qo'llash, tergovchilarga guvohlarning ko'rsatmalarini aniqroq va to'liqroq olishda yordam beradi. Ushbu texnologiyalar nafaqat guvohlikni qayd etishda, balki tergov jarayonini rasmiylashtirishda, guvohlarning so'zlarining o'zgarishi va tergovchilarning noto'g'ri savollar orqali guvohlikni manipulyatsiya qilishining oldini olishda ham muhim ahamiyatga ega. Video va audio yozuvlar yordamida guvohlik olish jarayoni shaffof bo'ladi va guvohlarning so'zlarining o'zgarishini ta'minlashga imkon yaratadi. Tergovchilarni zamonaviy texnologiyalarni qo'llashga o'rgatish, shuningdek, ularning psixologik yondoshuvlar va etik me'yorlarga rioya qilishlari haqida treninglar o'tkazish, guvohlik olish jarayonining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi⁴.

Tergovchilarga guvohlar bilan qanday o'zaro munosabatda bo'lish, ularga qanday savollar berish va qanday qilib guvohlarni to'g'ri ruhiy holatga keltirish bo'yicha maxsus kurslar va seminarlar tashkil qilish, ularning malakasini oshirish uchun zaruriy choralardan biridir. Shuningdek, guvohlik olish jarayonida yuzaga keladigan etik va huquqiy masalalar ham muhim o'rin tutadi. Tergovchilar guvohlarni hech qanday zo'rlash yoki manipulyatsiya qilish orqali ko'rsatmalarni olishlari mumkin emas. Guvohlarning erkin va xolis ravishda ko'rsatma berishlarini ta'minlash, ularning huquqlari va erkinliklariga hurmat ko'rsatish, adolatli tergov jarayonining ajralmas qismidir. Shu nuqtada, guvohlikni olishda etik normalarga rioya qilish zarurati tug'iladi, chunki guvohning to'g'ri ko'rsatmasi va xolis fikri faqatgina erkin va no'qsonli muhitda olinganida aniq va ishonchli bo'ladi. Jinoiy tergovda guvohlik olish metodlarini takomillashtirishda psixologik va texnologik yondoshuvlarni birlashtirish, jinoiy adolat tizimining samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Bu integratsion yondashuv guvohlikni olish jarayonini yanada adolatli va ishonchli qilishga yordam beradi. Shu bilan birga, guvohlarning psixologik holatini hisobga olish, ularning erkin ko'rsatmalarini olish va barcha jarayonlarni to'g'ri rasmiylashtirish orqali tergovchilarga jinoiy ishlarning to'g'ri hal etilishida yordam berish mumkin. Maqolaning maqsadi, guvohlik olish jarayonini takomillashtirishga qaratilgan zamonaviy metodlar, psixologik yondoshuvlar va texnologiyalarni tahlil qilish va bu jarayonning samaradorligini oshirish uchun takliflar berishdir. Boshqacha qilib aytganda, guvohlik olish jarayonidagi barcha jihatlarni takomillashtirish, nafaqat tergovchilarning malakasini oshirishni, balki guvohlarning ishonchliligini ta'minlash va jinoiy ishlarning tez va to'g'ri hal etilishiga xizmat qiladi. Ushbu maqolada guvohlik olishning zamonaviy usullari va texnologiyalarining tahlili, psixologik yondoshuvlar va etik masalalar ko'rib chiqiladi. Shuningdek, guvohlik olish jarayonining takomillashtirilishi uchun zaruriy tavsiyalar

³ Ш.С.Агоев., Ташев У. Экспертиза фаолиятининг арманистон республикаси жиноят-протсессуал қонунчилигидаги ҳуқуқий асослари // Развитие и инновации в науке. – 2024. – Т. 3. – №. 6. – С. 48-56.

⁴ Хушвактова Н.А. Коррупцияга оид жиноятларни фош қилиш ва тергов қилишда жамоатчилик ёрдамидан фойдаланиш // «Давлат бошқаруви соҳасида коррупциявий хавф-хатарларни бартараф этиш механизмларини такомиллаштириш масалалари»: республика илмий-амалий конференцияси тўплами – Тошкент давлат юридик университетининг ихтисослаштирилган филиали, Т: 2022. Б.78-83.

keltirilgan. Jinoiy adolatning samarali ishlashi uchun guvohlik olish jarayonining yanada yaxshilanishi zarurdir⁵.

Guvohlikni olishda qo'llaniladigan an'anaviy usullar ko'pincha cheklangan va ba'zi holatlarda samarali bo'lmasligi mumkin. Masalan, guvohlar ko'pincha qo'rquv yoki stress holatida bo'lishi mumkin, bu esa ularning ko'rsatmalarining aniqligini va ishonchligini pasaytiradi. Shu nuqtada, guvohlik olish jarayonini takomillashtirishning birinchi bosqichi, guvohlarning psixologik holatini yaxshilashga qaratilgan yondoshuvlarni qo'llashdir. Psixologik yondoshuvlar, guvohlarni stressdan xoli holatda bo'lishlariga yordam beradi va bu orqali ularning ko'rsatmalari yanada aniqroq va ishonchli bo'ladi. Guvohlik olish jarayonining psixologik jihatlari haqida gapirganda, muhim ahamiyatga ega bo'lgan bir nuqta bu guvohning javoblariga qanday ta'sir ko'rsatishi mumkin bo'lgan omillarni tushunish, ularni so'roq qilishda samarali metodlarni tanlashda yordam beradi. Masalan, guvohlarni stressga solish, ularga qo'rquv uyg'otish yoki ularni qo'llab-quvvatlash uchun noxolis yondashuvlar ishlatish noto'g'ri va natija bermaydi. Tergovchilarga guvohlarni so'roq qilishda psixologik jihatdan noxush ta'sirlar keltirib chiqarmaslikni o'rgatish kerak. Bu jarayonda, guvohlarni erkin his qilishlari va to'g'ri ma'lumot berishlariga yordam beradigan usullarni qo'llash muhimdir⁶.

Zamonaviy texnologiyalarni tergov jarayonida qo'llash, guvohlik olish jarayonining sifatini oshirishi mumkin. Bugungi kunda audio va video yozuvlar yordamida guvohlikning aniq va to'liq qayd etilishi mumkin, bu esa ko'rsatilgan guvohlikning shaffofligini ta'minlaydi. Audio va video yozuvlar nafaqat tergov jarayonida guvohlarning so'zlarini aniq yozib olish imkoniyatini beradi, balki so'roq jarayonini avtomatik ravishda qayd etib, tergovchi va guvoh o'rtasidagi har qanday noxolislik yoki manipulyatsiyani oldini oladi. Texnologiyalarni qo'llash, shuningdek, tergovchilarni guvohlar bilan o'zaro munosabatlarining to'g'ri va etik asosda bo'lishini ta'minlashga yordam beradi. Masalan, guvohlarni so'roq qilishning har bir qismi videoga yozib olinishi, guvohlarning boshdan kechirgan stressi va bu jarayondagi noxolisliklarni aniqlash imkonini beradi. Bu, shuningdek, tergovchilarning so'roq usullarining samaradorligini baholash va kerakli holatda o'zgartirishlar kiritish uchun muhim asos bo'ladi. Shu o'rinda, guvohlik olish jarayonini takomillashtirishda texnologik innovatsiyalarni tatbiq etishning yana bir afzalligi shundaki, bu usullar guvohlarning himoyasini ta'minlashga yordam beradi. Maxsus texnologiyalar yordamida guvohlarni manipulyatsiya qilish yoki so'roq jarayonida guvohlarni xato vaqtlarda ko'rsatma berishga majburlashning oldini olish mumkin. Bu, o'z navbatida, sud jarayonining shaffofligini oshiradi va tergovchilarning yanada ishonchli va adolatli ish yuritishini ta'minlaydi⁷.

Guvohlik olish jarayonining takomillashtirilishida etik me'yorlarga rioya qilish zarurati tug'iladi. Tergovchi guvohlarni so'roq qilishda ularga noxolis ta'sir ko'rsatmasligi va guvohlarning huquqlarini hurmat qilishi kerak. Guvohlarning erkin fikr bildirishi va to'g'ri

⁵ Ш.Ш.Суюнов. Ҳодиса содир бўлган жойни кўздан кечириш тергов харакатининг жинойт содир этган шахсларни аниқлаш ҳамда уларнинг айбини исботлашдаги аҳамияти. “Замонавий дунёда педагогика ва психология” номли Республика илмий-амалий конференцияси.

⁶ Н.Қ.Усманиев. Байназов Ж. Ўғирлик жинойти бўйича ҳодиса содир бўлган жойни кўздан кечириш тергов харакатининг янги усуллари //Наука и инновации в системе образования. – 2024. – Т. 3. – №. 8. – С. 69-74.

⁷ А.Т.Аширбоев. Жинойт ишени тўхтатиш тушунчаси ва аҳамияти. Эксперткриминалистик фаолият: истиқболлар ва инновациялар мавзусидаги халқаро конференция материаллари тўплами. Т., Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Академияси, 2023. – Б. 381-388.

ko'rsatmalar berishlari uchun ular psixologik bosimdan xoli bo'lishi kerak. Etik yondoshuvlar, shuningdek, guvohlarning haqiqatni aytishlariga yordam beradi va tergov jarayonida adolatli muhitni yaratadi. Guvohlarni so'roq qilishda etik normalarga rioya qilish, tergovchilarning ishini yanada samarali qiladi. Bu, o'z navbatida, guvohlarning psixologik holatini yaxshilashga yordam beradi va ularning ishonchli ko'rsatmalarini olishda muhim ahamiyatga ega. Etik normalarni buzish, tergov jarayonining ishonchliligiga ziyon yetkazadi va jinoiy tergovning natijalarini soxtalashtiradi⁸.

Hozirgi kunda respublikamizda faoliyat olib borayotgan tergovchilar tomonidan quyidagi amaliyot shakillangan bo'lib u quyidagicha amalga oshirilmoqda. Ya'ni guvohlantirishning barcha ishtirokchilariga ularning huquqlari va burchlari tushintirilayapti. Shaxsni yechintirib yalang'ochlash, shuningdek, uning badanidagi tirnalgan, shilingan, qontalash joylarini aniqlash bilan bog'liq bo'lmagan guvohlantirish surishtiruvchi yoki tergovchi tomonidan holislar ishtirokida, zarur hollarda esa shifokor yoki boshqa mutahassis ishtirokida o'tkazilyapti. Ushbu guvohlantirish tomonlar ishtirokida sud tomonidan ham o'tkazilmoqda.

Shaxsni yechintirib yalang'ochlash, shuningdek, uning badanidagi tirnalgan, shilingan, qontalash joylarini aniqlash bilan bog'liq bo'lgan shuningdek, ekspertiza o'tkazish talab qilmaydigan usullarni qo'llash yo'li bilan shaxsni mastlik va boshqa fiziologik holatini aniqlash zarurati tug'ilgan hollarda guvohlantirish surishtiruvchi, tergovchi yoki sudning topshirig'iga binoan shifokor yoki boshqa mutaxassis tibbiy hodimlar tomonidan o'tkazilyapti. Guvohlantirish shifokor yoki boshqa mutaxassis tomonidan o'tkazilgan bo'lsa, u bayonnoma tuzadi va imzolaydi. Guvohlantirilgan shaxs va holislar ham imzolaganlaridan so'ng bayonnoma tegishincha surishtiruvchi, tergovchi yoki sudga taqdim etiladi⁹.

Xulosa qilib aytganda, guvohlantirish tergov jarayonini o'tkazish nafaqat huquqiy va psixologik yondoshuvlarni talab qiladi, balki zamonaviy texnologiyalarni qo'llash orqali tergov jarayonining yanada samarali va ishonchli bo'lishini ta'minlaydi. Hozirgi kunda shakillangan amaliyot esa juda ko'plab jinoyatlarni tez va oson aniqlashga qaratilgan ma'lum bir dasturamalga aylandi va uni qo'llovchilar samarali natijalarga erishib kelishmoqda. Bunday kompleks yondashuv jinoiy adolat tizimining samaradorligini oshiradi, sudlanuvchilarni adolatli hukm qilishda yordam beradi va umumiy huquqiy tizimning barqarorligini ta'minlashga xizmat qiladi¹⁰.

References:

Используемая литература: Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси.
2. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг 25.01.2020 йилдаги Олий Мажлисга Мурожаатномаси. // [Электрон манба].

⁸ Ш.Ш.Суюнов. Гиёҳвандлик воситалари ёки психотроп моддалар билан қонунга хилоф равишда муомала қилишдан иборат жиноятларни квалификация қилишнинг муҳим жиҳатлари. “Талқин ва тадқиқотлар” Республика илмий-услубий журнали 10сон. 01.10.2022 йил Б. 105-109.

⁹ Н.Қ.Усманиев. “Оқилна муддат” тамойиллини жорий этиш назарий ва амалий жиҳатлари //Наука и инновации в системе образования. – 2025. – Т. 4. – №. 3. – С. 44-50.

¹⁰ Ш.С.Агоев., Шакирова С. Қийнаш жиноятини тергов қилиш: назария ва амалиёт //Развитие и инновации в науке. –2024. – Т. 3. – №. 6. – С. 75-81.

3. Ўзбекистон юридик энциклопедияси. –Т., 2009. – Б. 199.
4. Ўзбекистон миллий энциклопедияси. Т.4. –Т., 2002. – Б. 47.
5. *Б.Б.Муродов.* Жиноят-протсессуал қонун нормаларини эркинлаштириш йўллари // Олий юридик ўқув юртларида инсон ҳуқуқлари муҳофазасини таъминловчи фанларнинг ўқитишнинг замонавий муаммолари. Тошкент. Ўзбекистон Миллий университети ҳуқуқшунослик факултети 2009. Б. 66-69.
6. *Б.Б.Муродов.* Жиноят-протсессуал муносабатларда ҳимоячининг иштироки // “Адвокатлик фаолияти: назария ва амалиёт масалалари” мавзусидаги илмий-амалий конференция материаллари. ЎЗР Президенти ҳузуридаги Амалдаги қонун ҳужжатлари мониторинги институти. – Тошкент, 2010. Б. 171-175.
7. *Б.Б.Муродов.* Хусусий айблов институтини қўллаш самарадорлигини ошириш йўллари // Хусусий айблов ва ярашув институтларини такомиллаштириш чоралари: Республика илмий-амалий конференцияси материаллари. Т:Ўзбекистон Республикаси ИИВ Академияси, 2015й.Б. 34-40.
8. *Б.Б.Муродов.* “Жиноятларни тергов қилиш методикаси” фанидан ўқув дастури. Т.: Ўзбекистон Республикаси ИИВ Академияси, 2012. Б.24
9. *Ш.Ш.Суюнов.* Гиёҳвандлик воситалари ёки психотроп моддалар билан қонунга хилоф равишда муомала қилишдан иборат жиноятларни квалификация қилишнинг муҳим жиҳатлари. “Талқин ва тадқиқотлар” Республика илмий-услубий журнали 10сони. 01.10.2022 йил Б. 105-109.
10. *Ш.Ш.Суюнов.* Компютер техника воситалари орқали содир этилган фирибгарлик жинояти турлари. “Замонавий дунёда педагогика ва психология” номли Республика илмий-амалий конференцияси. 9.06.2023 йил
11. *Ш.Ш.Суюнов.* Ҳодиса содир бўлган жойни кўздан кечириш тергов харакатининг жиноят содир этган шахсларни аниқлаш ҳамда уларнинг айбини исботлашдаги аҳамияти. “Замонавий дунёда педагогика ва психология” номли Республика илмий-амалий конференцияси.
12. *Ш.Ш.Суюнов.* Гиёҳвандлик воситаларини, уларнинг аналогларини ёки психотроп моддаларини сотиш мақсадисиз ноқонуний ишлаб чиқариш, олиш, сақлаш, жинояти тушунчаси // Жамият ва инновация. – 2025. – В. 6. – Но 1/С. – Б. 267-277.
13. *А.Т.Аширбоев.* Айбланувчининг қаерда эканлиги номаълум бўлган ҳолларда жиноят ишини тўхтатишнинг назарий ва амалий жиҳатлари. Жамият ва инновациялар № 1 (2024).– 2024. – 314-320 б.
14. *А.Т.Аширбоев.* Жиноят ишини тўхтатиш тушунчаси ва аҳамияти. Эксперткриминалистик фаолият: истиқболлар ва инновациялар мавзусидаги халқаро конференция материллари тўплами. Т., Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги Академияси, 2023. – Б. 381-388.
15. *А.Т.Аширбоев.* Айбланувчининг иштирокини таъминлаш имкони бўлмаган тақдирда дастлабки терговни тўхтатиш: Назария ва амалиёт. Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академияси Қорақалпоғистон бўлимнинг Ахборотномаси № 1 (2024).– 2024. 95-98 б.
16. *А.Т.Аширбоев.* Суриштирув ва дастлабки терговни тўхтатиш институти: халқаро тажриба ва ўзбекистон қонунчилигини такомиллаштириш истиқболлари //Общественные науки в современном мире: теоретические и практические

исследования. – 2024. – Т. 3. – №. 14. – С. 37-42.

17. *Н.Қ.Усманиев.* “Оқилона муддат” тамойилини жорий этиш назарий ва амалий жиҳатлари //Наука и инновации в системе образования. – 2025. – Т. 4. – №. 3. – С. 44-50.

18. *Н.Қ.Усманиев.* Жиноят ишини юритишни тўхтатиш ва тиклаш муддатлари билан боғлиқ айрим мулоҳазалар //Теоретические аспекты становления педагогических наук. – 2025. – Т. 4. – №. 6. – С. 40-47.

19. *Н.Қ.Усманиев.* Протсессуал муддатларнинг ҳисоблашда қўлланилувчи меъзонларнинг айрим жиҳатлари //проблемс анд солутсионс оф ссиентифис анд инновативе ресеарч. – 2024. – Т. 1. – №. 3. – С. 25-30.

20. *Н.Қ.Усманиев.* *Байназов Ж.* Ўғирлик жинояти бўйича ҳодиса содир бўлган жойни кўздан кечириш тергов ҳаракатининг янги усуллари //Наука и инновации в системе образования. – 2024. – Т. 3. – №. 8. – С. 69-74.

21. *Ш.С.Агоев., Шакирова С.* Қийнаш жиноятини тергов қилиш: назария ва амалиёт //Развитие и инновации в науке. –2024. – Т. 3. – №. 6. – С. 75-81.

22. *Ш.С.Агоев., Абдухамидов А.* Гувоҳлангириш тергов ҳаракатини ўтказишнинг ахамияти //Общественные науки в современном мире: теоретические и практические исследования. – 2024. – Т. 3. – №. 7. – С. 49-51.

23. *Ш.С.Агоев., Асатуллаев Д.* Ахборот технологиялари соҳасидаги ўғирлик жиноятларни тергов қилишнинг ўзига хос хусусиятлари //Общественные науки в современном мире: теоретические и практические исследования. – 2024. – Т. 3. – №. 7. – С. 31-35.

24. *Ш.С.Агоев., Ташев У.* Экспертиза фаолиятининг арманистон республикаси жиноят-протсессуал қонунчилигидаги ҳуқуқий асослари //Развитие и инновации в науке. – 2024. – Т. 3. – №. 6. – С. 48-56.

25. *Хушвактова Н.А.* Факторы, препятствующие эффективному использо-ванию общественного участия в досудебном производстве / Н.А. Хушвактова // Теоретические аспекты юриспруденции и вопросы правоприменения: сб. ст. по материалам LXV Международной научно-практической конференции «Теоретические аспекты юриспруденции и вопросы правоприменения». – № 11(65). – Москва, Изд. «Интернаука», 2022.

26. *Хушвактова Н.А.* Коррупцияга оид жиноятларни фош қилиш ва тергов қилишда жамоатчилик ёрдамидан фойдаланиш // «Давлат бошқаруви соҳасида коррупциявий хавф-хатарларни бартараф этиш механизмларини такомиллаштириш масалалари»: республика илмий-амалий конференцияси тўплами – Тошкент давлат юридик университетининг ихтисослаштирилган филиали, Т: 2022. Б.78-83.